

POBYTOVÉ OPRÁVNĚNÍ OBČANŮ EU A JEJICH RODINNÝCH PŘÍSLUŠNÍKŮ

§ 87a ZoPC

Hlava IVa

Směrnice Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států

1. Přechodný pobyt – občan EU

? Kdo je považován za občana EU dle ZOPC?

- Občan EU je občan Belgie, Bulharska, České republiky, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Chorvatska, Irska, Itálie, Kypru, Litvy, Lotyšska, Lucemburska, Maďarska, Malty, Německa, Nizozemska, Polska, Portugalska, Rakouska, Rumunska, Řecka, Slovenska, Slovinska, Španělska a Švédska. Obdobná práva se vztahují též na občany Islandu, Lichtenštejska, Norska a Švýcarska, a občany Spojeného království **Velké Británie a Severního Irska, na které se vztahuje část druhé výstupové dohody** (kteří na území oprávněně pobývali ke dni 31. prosince 2020).

Poznámky:

? O jaké oprávnění žádá?

A. VSTUP A POBYT DO 3 MĚSÍCŮ

- vstup a pobyt bez víza bez jakéhokoli omezení – pouze ohlašovací povinnost policii do 30 dnů a povinnost hlásit změnu místa pobytu OAMP do 30 pracovních dnů ode dne změny, pokud předpokládaná změna místa pobytu bude delší než 180 dnů

B. POBYT DO DOBU DELŠÍ NEŽ 3 MĚSÍCE

- pobyt po dobu delší než 3 měsíce = oprávnění (ne povinnost – návrh uvedené změnit) žádat na OAMP o vydání **osvědčení o registraci o přechodném pobytu**
- může to být výhoda pro pozdější žádost o TP (prokázání délky pobytu), ale není to podmínka
- díky tomu může volit do zastupitelstva obce a Evropskému parlamentu
- podmínky vydání potvrzení – občan EU hodlá na území pobývat déle jak 3 měsíce a neohrožil bezpečnost státu nebo závažným způsobem nenarušil veřejný pořádek

? Co potřebuji k žádosti?

- cestovní doklad,

Poznámky:

- uvedení účelu pobytu (zaměstnání, podnikání nebo jiná výdělečná činnost anebo studium),
- fotografie,
- doklad o zdravotním pojištění (nepředkládá se, je-li účelem pobytu zaměstnání, podnikání nebo jiná výdělečná činnost)
- doklad o zajištění ubytování;
- **důvody pro zamítnutí žádosti**– neodůvodnitelná zátěž pro sociální systém, nebezpečí ohrožení bezpečnosti státu nebo narušení veřejného pořádku, evidence v ENO (pro obdobné důvody možno i zrušit přechodný pobyt)

2. Přechodný pobyt – rodinný příslušník občana EU

? Kdo je považován za rodinného příslušníka občana EU dle ZoPC?

Přechodný pobyt – rodinný příslušník občana EU

- pobyt po dobu delší než 3 měsíce = povinnost žádat na OAMP o vydání povolení k přechodnému pobytu (blízký EHP, ČR bez pohybu, platnost 3 roky)/ pobytové karty (blízký EU, ČR pohyb, platnost 5 let) rodinného příslušníka občana EU

- podmínky:
 - hodlá na území pobývat déle jak 3 měsíce společně s občanem EU- žádost podává do 3 měsíců od vstupu na území nebo do tří měsíců od toho, **co se stal blízkým** rodinným příslušníkem nebo (nejpozději) do 3 měsíců od skončení platnosti dosavadního pobytového oprávnění– od 1.7.2023 to není důvodem pro zamítnutí žádosti.

Poznámky:

- vzdálený rodinný příslušník žádost musí navíc podat v době oprávněného pobytu na území (krátkodobé vízum– jen tehdy bylo– li mu vydáno jako RP EU / jde o speciální schengenské vízum)

? Co potřebuji k žádosti

- náležitosti žádosti– cestovní doklad, fotografie, doklad o zdravotním pojištění (liší se blízký/ vzdálený), doklad o zajištění ubytování a doklad potvrzující, že je rodinným příslušníkem jiného občana EU a že tento pobývá na území (pokud jde o občana ČR nebo cizince disponujícího potvrzením o registraci), vzdálený rodinný příslušník doloží ještě **doklad o příjmu** a komplexní zdravotní pojištění na celou dobu pobytu (= max 3 roky)
- volný přístup na trh práce ode dne podání žádosti (na základě překlenovacího štítku, je tam uvedeno, že je osoba v řízení a č. směrnice))
- rozhodování 60 dnů na vyřízení žádosti

? Kde se žádá o přechodný pobyt?

- lze žádat **pouze na území ČR**

? Kdo je rodinným příslušníkem?

- **blízký (§ 15a odst. 1 a 2):**
 - A. manžel (platí i pro registrované partnery)
 - B. **rodič**, občana EU mladšího **21 let**, o kterého skutečně pečuje,
 - C. **potomek mladší 21 let** nebo takový potomek manžela občana EU a
 - D. **potomek nebo předek** anebo potomek nebo předek manžela občana EU, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb **závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem EU nebo jeho manželem**, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt
- + dorovnání postavení rodinných příslušníků občanů ČR přihlášeným k TP
- **vzdálený (§ 15a odst. 3)**
 - E. je příbuzným občana EU/ČR přihlášeného k trvalému pobytu na území a
 - 1. je v zemi, z níž pochází, osobou **vyživovanou** tímto občanem EU/ČR
 - 2. je v zemi, z níž pochází, **členem domácnosti** tohoto občana EU/ČR, nebo

Poznámky:

- 3. u kterého vážné **zdravotní důvody naléhavě vyžadují osobní péči** tohoto občana EU/ČR nebo

F. má s občanem EU/ČR přihlášeným k trvalému pobytu na území řádně doložený **trvalý partnerský vztah**

? Rozdíly v právech?

- § 87e odst. 1 písm. i): nemožnost pro vzdáleného RP podat žádost o přechodný pokud, pokud v ČR pobývá neoprávněně, na základě výjezdního příkazu nebo na krátké vízum (neplatí, pokud mu bylo KV vydáno jako rodinnému příslušníkovi; Schengenské vízum – nezjistitelné z kódu – zjistitelné z porcesu udělení – bez poplatku, přednostný termín)
- § 87y odst. 1 - fikce pobytu: blízký RP může oprávněně pobývat na území do dne právní moci rozhodnutí o jeho žádosti o PP nebo TP; vzdálený pouze do oznámení rozhodnutí OAMP (ač odvolání má odkladný účinek)
- možnost blízkých RP bezvízového pobytu po dobu 3 měsíců, pokud pobývají s občanem EU a skončí platnost jejich krátkého víza
- na udělení krátkého víza pro vzdálené RP není právní nárok
- odlišné průkazky (blízky RP - pobytová karta na 5 let/ povolení k pobytu na 3 roky, vzdáleným a RP nemigrujících Čechů)
- § 87h odst. 2: příznivější podmínky pro získání TP pro blízké RP

? Ukončení přechodného pobytu?

- Povolení k přechodnému pobytu je vydáváno bez časového omezení,
- Neprodloužením (zamítnutím žádosti) pobytové karty/ průkazu o povolení k pobytu **zaniká povolení k přechodnému pobytu** jestliže nebyla karta prodloužena z důvodu, že cizinec **přestal splňovat podmínky § 15a ZPC nebo na území nepobývá společně s občanem EU**, má možnost v 60 dnech od NPM rozhodnutí požádat o dlouhodobý nebo trvalý pobyt dle § 68 ZPC.
- obdobně i v případech ukončení přechodného pobytu na žádost nebo ze stejných důvodů přístup k zaměstnání – i když již není RP EU neztrácí volný přístup na trh práce, pokud podá žádost o DP a vznikne mu fikce přechodného pobytu.
- zachování práva pobytu rodinného příslušníka v případě rozvodu s občanem EU
 - svěření/přiznání práva pravidelného osobního styku dítěte občana EU do péče,

Poznámky:

- trvání manželství alespoň 3 roky před zahájením rozvodového řízení a pobyt povolen aspoň 1 rok,
- obzvlášť tíživé okolnosti (RP se stal obětí domácího násilí)
- (obdobně platí u partnerského vztahu (kromě bodu 2))
- jinak OAMP **zruší povolení k přechodnému pobytu** a stanoví lhůtu k vycestování 60 dnů
- v této lhůtě lze požádat o vydání povolení k DP, případně TP (pobývá-li nepřetržitě 5 let) - § 87f odst. 5
- fikci pobytu zakládá pouze žádost o DP, nikoli o TP (tam se žádá o strpění)
- Pokud je rodinnému příslušníkovi občana EU ukončen přechodný pobyt a ve lhůtě k vycestování podá žádost o DP nebo TP (dle § 87f odst. 5 ZPC), má zachován volný přístup na trh práce a ke službám zaměstnanosti do rozhodnutí o této žádosti (pokud je po tuto dobu oprávněna pobývat v ČR a nebyl jí pobyt např. jinak ukončen).

Trvalý pobyt – občan EU

O povolení k trvalému pobytu může občan Evropské unie žádat (§87h):

- po 5 letech nepřetržitého pobytu na území České republiky, nebo
- po 2 letech nepřetržitého přechodného pobytu v České republice, pokud z toho 1 rok byl blízkým rodinným příslušníkem jiného občana Evropské unie, který již má povolený trvalý pobyt, nebo občana České republiky, který je přihlášený k trvalému pobytu na území ČR.
- pokud v době skončení zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti dosáhl věku, ve kterém má nárok na starobní důchod, nebo pokud požádal o přiznání důchodu **před** dosažením důchodového věku. V obou případech je nutno prokázat, že:
 - žadatel na území v posledních 12 měsících pracoval, a zároveň
 - žadatel na území nepřetržitě pobýval po dobu 3 let,
- pokud žadatel ukončili zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost z důvodu vzniku invalidity třetího stupně po 2 letech nepřetržitého pobytu na území,
- pokud žadatel pracuje na území jiného členského státu Evropské unie a alespoň jednou týdně se vrací na území. To platí pouze v případě, že na území dříve nepřetržitě pobýval a pracoval po dobu nejméně 3 let.
- Bez pobytu. Invalidita 3. stupně po výkonu práce v ČR z důvodu pracovního úrazu/nemoci, humanitné důvody, narození dítěte, zvěření dítěte, zájem ČR

Poznámky:

Trvalý pobyt – rodinný příslušník občana EU

O povolení k trvalému pobytu může rodinný příslušník občana Evropské unie žádat (§87g)

- po 5 letech nepřetržitého pobytu na území České republiky,
- jako blízký rodinný příslušník také po 2 letech nepřetržitého přechodného pobytu v České republice. To platí, pokud žadatel z této doby byli 1 rok rodinným příslušníkem občana České republiky, který je zde přihlášen k trvalému pobytu, nebo občana Evropské unie, který již má povolený trvalý pobyt.

Bez podmínky předchozího pobytu na území může žádat, pokud:

- je pozůstalou osobou po občanovi České republiky, který byl na území přihlášený k trvalému pobytu,
- je pozůstalou osobou po občanovi Evropské unie, který na území pracoval a zároveň:
 - pobýval na území nepřetržitě po dobu nejméně 2 let, nebo
 - došlo k jeho úmrtí v důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání, nebo
 - přišel po sňatku s tímto občanem o státní občanství České republiky, nebo získal jeho státní občanství.
- Když žádá z humanitárních důvodů (například pečujete o občana Evropské unie, který se o sebe nemůže postarat kvůli svému zdravotnímu stavu, žádá pro dítě narozené na území České republiky),
- je pobyt žadatele na území v zájmu České republiky.

Nepřetržitý pobyt na území znamená, že nepřítomnost na území nepřesáhne 6 měsíců v roce, nebo tuto dobu přesáhne ze závažných důvodů.

Poznámky: